

STYRESAK 15/26

ORIENTERINGER FRA DRIFTEN

Går til

Styrets medlemmer

Styremøte

25. februar 2026

Saksbehandler

Avdelingsledere/-ansvarlige m.fl., Lisbeth A. Ås

Saksfremlegg

Under følger orienteringer fra driften i form av punkter samlet under overskriftene fra siste museumsmelding samt våre egne punkter «forretning» og «organisasjonsutvikling»:

Solid kunnskapsproduksjon

- Setesdalsbanen: Det arbeides med en 10-årsplan for hele anlegget.
- Tingvatn fornminnepark har samarbeidet med Lister Friluftsråd om boken «Kulturhistoriske turer i Hægebostad». Boken er nå i ferdigstillingsfasen, med publisering 22.april.
- Konservator ved Mandal museum har deltatt på flere av fagseksjonens forskningsøkter «Skrivepress» som avholdes via Teams hver fredag formiddag.
- Konservator ved Mandal museum sitter i redaksjonen for forskningsprosjektet «Tilknytningsformer i arbeidslivet i et historisk perspektiv». Artikkene er fagfellevurdert og det jobbes nå med korrigeringer etter fagfellevurdering. Konservator i Mandal har veileda tre artikler i januar og februar 2026, i tillegg til arbeid med egen artikkel.
- Konservator ved Mandal museum jobber med artikkel til antologien fra Agderseminaret i 2025. Artikkelen skal fagfellevurderes og antologien utgis av Cappelen Damm Akademisk.

- Seksjon for forskning, formidling og forvaltning: Flere er i gang med nye artikkelprosjekter. Det er et mål at alle konservatorer enten holder på med eller planlegger for en ny vitenskapelig artikkel hvert år

Relevant formidling

- Hestmanden har hatt omvisning for en svensk delegasjon som driver med utdanning for sjøfolk.
- Setesdalsbanen: Booking for sesongen 2026 er allerede godt i gang, og det ser ut som det blir like mange kjøringer som i 2025.
- Tingvatn forminnekpark: Skoleturne med varighet av 3 uker i regi av «Fremtid for fortid» er i gang og er fulltegnet.
- Mandal museum feira Emanuel Vigelands bursdag (150 år) 2. desember på Vigeland hus. På dagtid deltok åtte barnehager på barnebursdagopplegg med omvisning, jul- og bursdagskortaktivitet - og kake. Elever fra Barne- og ungdomsarbeiderfag ved Mandal videregående skole deltok som medhjelpere.
- Mandal museum feira Emanuel Vigelands 150-årsdag på kveldstid 2. desember, med foredrag om kunstneren og servering av kaffe og kake. Arrangementet ble fulltegna og besøkende måtte dessverre også avvises i døra på grunn av plassmangel.
- Mandal museum arrangerte juleåpent med lagning av julekort, rebus i museet, elevutstilling og historisk pynta juletre i økonomibygget i Andorsengården lørdag 6. desember.
- Hverdagslivstrening ved Mandal videregående skole har hatt Emanuel Vigeland-verksted på Vigeland hus.
- Konservator ved Mandal museum holdt foredraget «Det lukter jul i Mandal. Om kaker og krydder i tidligere tider» på kultursøndag på Risøbank 14. desember.
- Museumspedagog ved Mandal museum sitter i museumsforbundets Seksjon for formidling og deltar på digitale møter i denne.
- Mandal museums pedagog har gjennomført DKS-opplegget «Mandalsfolk og andre folk» for 1.–4. klassinger fra skolene i Mandal i februar.
- Barne- og ungdomsarbeiderfag ved Mandal videregående skole deltok på DKS-opplegget «Mandalsfolk og andre folk» i januar, og vært assistenter under skoleopplegg i februar.
- Lindesnes kommunes avdeling Plan og prosjekt hadde «lunsj med påfyll» i Andorsengården. De spiste medbragt lunsj, fortalte om istandsettingsprosjekter de har vært med i Andorsengården og fikk omvisning i hovedhuset.
- Museumspedagog ved Mandal museum har hatt broderiopplegg for deltakere på Mandal husflidslags barnesatsing Ung husflid.

- Mandal museum holder åpent på Vigeland hus tirsdag og torsdag i vinterferieuka. Det blir omvisninger, grafikkverksted, broderiaktivitet, rebus og kafé.
- Vest-Agder-museet deltok på Kulturkarrieredagene på Kraftverk/Bare 9. februar
- Vest-Agder-museet deltok med stand på Karriereuka på UiA 10. og 11. februar
- 12. februar lanserte Vest-Agder-museet navnet på det nye museet på Odderøya: VIGA kulturhistorisk museum. Navnet reflekterer viktige verdier for VAM og gir assosiasjoner i retning av en trygg havn og et levende møtepunkt. Navnet peker også fram mot innholdet i det nye museet, sentrert rundt fortellinger om sjøen, kysten, havna og byen med dens omland
- Seksjon for forskning, formidling og forvaltning: Fotoarkivar har bistått i utvikling av DKS-opplegg ved Mandal museum
- Museumsformidler arrangerte «Barnas Tatjana» Flekkefjord museums årlige DKS opplegg for 4 trinn i Flekkefjord som inkluderer (Sunde og Søyland skole) Gyland og Sira skole.
- Flekkefjord museum: Avdelingsleder jobbet med forskning, innhold og foredrag til 9 forskjellige historier for sommerutstillingen 2025 «Forglemmegei». I tillegg til en foredragsserie ble det gjennomført formidlingsopplegg for Flekkefjords grunnskoler (Sunde og Søyland), ungdomsskole, voksenopplæring og videregående, samt bedrifter, lag, foreninger og publikumsgrupper.
- Flekkefjord museum etablerte i samarbeid med Flekkefjord brannbilklubb, brannvesenet og Flekkefjord kommune en utstilling om historiske brannbiler. Utstillingen var godt besøkt i 2025 og inkluderte formidlingsopplegg for barnehager og skoler. Den var også åpen for publikum gjennom sommersesongen med godt billettsalg.
- Opplegget «Visuell historiefortelling» (lokale historier) ble gjennomført for 1-7 klasser. Deltakelsen var noe lavere i 2025, da mange klasser hadde deltatt året før. Opplegget ble også brukt som workshop for formidlere ved andre avdelinger og presentert på museumsdagen på Nordberg fort, med gode tilbakemeldinger.
- Flekkefjord museum hadde en spennende sommersesong med en ny utstilling av Historiske brannbiler som ble stilt ut i den gamle lokstallen der Flekkefjord Jernbanestasjon i sin tid stod. Det var 8 fortellere, sommer 2025. Det var rotasjon på bemanning av krambua, is-kiosken, Lokstallen, sommerutstillingen og to daglige runder med byvandring. Christopher Beer hus var stengt for publikum grunnet konserverende arbeid og fjerning av sot fra ovnene i bygget. Det forventes at dørene igjen åpner opp for omvisning til sommeren 2026.

- Flekkefjord museum inkluderte formidling av lokalhistoriske personer og fortellinger under Halloween sesongen 2025 «Mørkets museum».
- Flekkefjord museum hadde 2 kvelder i desember med julegeita, herrekoret og damekoret som spredte julestemning og sang. Det ble også delt ut informasjon om «Julegeita fra Sunde» (den 250 år gamle masken utstilt i museets byhistoriske utstilling).
- Flekkefjord museum: Håndverksted: Tilbud om sløyd prosjekt, og nå med ettermiddagstilbud for skolebarn uten SFO eller annen fritidstilbud
- Flekkefjord museum hadde i tradisjon tro, Juleutstilling 2025, laget av barnehagene og skoleklassene i Flekkefjord, Sira og Gyland. Hidra avslo på grunn av avstanden og kostnader knyttet til reise. Det ble høytlesing av Piken med svovelstikkene for 1-7 klasse, Voksen opplæring, Tjørsvågshimmen, og ledere fra frivilligsentralen i de forskjellige distrikter.
- Lista museum har gjennom vinteren arrangert en rekke publikumsaktiviteter på Nordberg fort, blant annet foredrag av Terje Skjoldal om Farsund og Lista på 50 og 60 tallet, malerkurs, utstillinger og vinterferieverksted. Arrangementene har hatt god oppslutning, med deltakelse fra rundt 50 til over 200 besøkende per arrangement.

Helhetlig samlingsutvikling

- Setesdalsbanen: Lok 5 er i Storbritannia og skal etter plan være klar for sesongen 2026 og vil blir transportert tilbake til Setesdalsbanen i mars. Lok 2 er klar for sesongen 2026. Vedlikehold av vogner er under arbeid.
- Tingvatn fornminnepark har inngått en utlånsavtale med Universitetsmuseet i Bergen med funn fra Ågedal i Lyngdal og Eiken i Hægebostad.
- Tingvatn fornminnepark overtar Agder fylkeskommunens avtalepart ansvar for vikingtidsmaterialet fra Tingvatn, utstilt i «Vikinger i grenseland».
- Mandal museum har deltatt på befaringsreise med VAMs samlingsforvaltningsavdeling til Lindesnes kommunes lager på Bue i Marnardal. Vi har deretter henta ut en gjenstand som har vært mellomlagra der. Vi har også kontakt med Lindesnes kommune om gjenstander som eies av dem/Marnardal museum og lagres samme sted.
- Sjølingstad Uldvarefabrik har investert i en del nye Tiny Tags som måler fuktighet i bygget. Monica Løvland administrerer dette.
- Sjølingstad Uldvarefabrik har tatt i bruk det nye FDV systemet og registrere inn bygninger i første omgang. Deretter skal maskinparken registreres på en slik måte at man kan legge inn eks reparasjoner og utskiftninger på deler eks på vevstoler. Slik sikres både teknisk og historisk oversikt.

- Seksjon for forskning, formidling og forvaltning: Samarbeidsprosjektet med AAma om østnorske tradisjonsbåter fortsetter; foruten en konservator deltar vår fotoarkivar
- Seksjon for forskning, formidling og forvaltning: Gjenstandskategorien fartøy er tatt i bruk i registrering i Primus, noe som gjør at vi kan registrere fartøysamlingen på en mer systematisk og hensiktsmessig måte
- Seksjon for forskning, formidling og forvaltning: Svært mange nye foto og gjenstander er registrert hittil i år; i alt ca. 1250 nye oppføringer i Primus
- Seksjon for forskning, formidling og forvaltning: Etterslepet med registrering av gjenstander i samlingen til Kristiansand museum blir stadig mindre, takket være videreføring av midlertidig prosjektstilling som registrator
- Seksjon for forskning, formidling og forvaltning: Det har vært utført omfattende ordningsarbeid i fellesmagasinet på Lista
- Seksjon for forskning, formidling og forvaltning: Tilgjengeliggjøring av samlingen til flere ansatte via en lesebruker i Primus har fungert godt, og flere ansatte har tatt i bruk Primus. Dette bidrar til å utvikle samlingsarbeidet i hele museet
- Seksjon for forskning, formidling og forvaltning: Magasinformalter følger klimaverdiene på fellesmagasinet nøye, for å sikre at de klimatiske forholdene er i henhold til avtaler

Trygg ivaretagelse

- Hestmanden nærmer seg ferdigstilling av oppussing av verksted på Bredalsholmen.
- Hestmanden planlegger for lengre verkstedopphold i Danmark for å restaurere tredekket.
- Setesdalsbanen: Ny vognhall: Tak og tre spor inn i hallen er ferdig og i bruk. Arbeidet vil fortsette ved nye tildelinger i 2026. Kledning av vegg pågår i disse dager.
Lillebu: Første fase i restaureringen er gjennomført og det avventes midler fra Norsk jernbanemuseum (NJM)
- Tingvatn fornminnepark i samarbeid med Tingvatns venner har fått installert en godkjent vedovn og pipe i verkstedet.
- Avdelingsleder ved Mandal museum har deltatt på lovpålagt HMS-kurs gjennom Virke.
- Mandal museum har starta arbeidet med installasjon av vanntåkeanlegg i

Andorsengården. Første fase ble ferdigstilt i desember 2025 og rapport ble sendt til Kulturdirektoratet før nyttår. Det jobbes med finansiering av resten av anlegget.

- Mandal museum har sendt søknad til Kultur- og likestillingsdepartementet om tilskudd til universell utforming i Andorsengården. Prosjektet omfatter ombygging av resepsjonsområde i Andorsengårdens økonomibygge og heisløsning som også binder sammen økonomibygget og hovedhuset. Kulturdirektoratet var befarings i Andorsengården 5. februar og mener søknaden er god og viktig.
- Konservator ved Mandal museum har deltatt på møte og befarings om istandsettings- og formidlingsprosjekter på Våningen, Sjølingstad Uldvarefabrik.
- Mandal museum bruker mye ressurser på snørydding rundt Andorsengården og Vigeland hus i vintermånedene. Innganger og rømningsveier må holdes frie, og ved Vigeland hus er det i tillegg viktig å rydde brøytekanter fra veiene unna husveggene da dette renner inn i huset når det smelter. Dette utføres av de to ansatte ved museet (i 100 % og 60 % stilling).
- Mandal museum har måtte bruke ekstra strøm i vintermånedene da vannrør fryser der brannberedskap gjør av vi ikke kan stenge vannet.
- Sjølingstad Uldvarefabrik har tidligere fått midler til innsetting av el kjele. Denne er ferdig montert, men kan ikke tas i bruk grunnet for lite strøminntak til fabrikken. Problemet er at fabrikken står i «trafostasjonskø» og ikke blir prioritert. Avdelingsleder har ved flere ganger kontaktet Glitre nett for å spørre om framgang. Planen er etter sommerferien. Samtidig påvirker dette også bruk av de nyinstallerte varmpumpene. Det oppnås en god jevn varme, men ved kalde dager har det vært behov for oppvarming med varmeovner i tillegg. Da har strømmen gått flere anledninger på grunn av overbelastning.
- Sjølingstad Uldvarefabrik istandsetter våningen og håndverker holder på å lage ny kjøkkenbenk lik den originale som opprinnelig stod i det ene kjøkkenet. Her ser man merker på veggen, og har tatt utgangspunkt i en annen benk i samme rom. Brannmurer pusses og settes i stand til ovner som skal kunne fyres i. Ovnene er til overhaling hos Wrålstad, og det forberedes vedfyring i to ovner. Det ble i desember satt inn keramisk rør i pipen slik at fyringsmuligheten kom på plass. Det har blitt foretatt befarings med egen gruppe som ser på planer for både tilbakeføring og videre bruk av boligen. Gruppen består av konservator Torunn Lunde, konservator Birgitte Sørensen, håndverker Haakon Lauvsland,

formidler Ena Salahovic og leder Sylvi Sørensen.

- Seksjon for forskning, formidling og forvaltning: Teknisk konservator har fulgt opp Ny-Hellesundvraket
- Seksjon for forskning, formidling og forvaltning: I forbindelse med utstillingen på Tingvatn bistår teknisk konservator i dialog med Kulturhistorisk museum (UiO) og UiB med tanke på innlån av flere gjenstander til basisutstillingen De udødelige
- Seksjon for forskning, formidling og forvaltning: Skadedyrkontroll (IPM) på fellesmagasinet krever nøye oppfølging
- Seksjon for forskning, formidling og forvaltning: Sjølingstad og Kristiansand museum (Tonstadbu) har blitt fulgt opp med hensyn til logging av klima
- Seksjon for forskning, formidling og forvaltning: Maleri utført av sovjetisk krigsfange på Møvik er nå forsvarlig pakket ned i transporteske
- Flekkefjord museum: Det har blitt utført konserverende tiltak av 4 vedovner inkludert Fortuna og en steke-helle i Christopher Beer hus, (Flekkefjord museums vernet bygg fra 1700 tallet). Det ble installert varmeelementer i de samme ovnene under oppsyn og i samsvar med VAM konservators faglige kriterier. Nye varmeelementene gjør det mulig for VAM konservator, fast ansatte ved Flekkefjord museums og Tratec elektro til å overvåke og regulere temperatur og luftfuktighet i Beer hus. Dette skal også forhindre borebiller fra å spre seg og videre skade interiør, gjenstander og møbler.
- Flekkefjord Museum har lagt ned mye ressurser i Solstrand etter det ble oppdaget at masten var gjennområtten! Solstrand fikk ikke mulighet til å tøffe rundt på fjorden sommeren 2025. Gjennom søknadsmidler og støtte fra blant annet Flekkefjord og Fylket så har midler finansiert ny mast og annet vedlikehold. Det forventes at Solstrand slippes og får ta med seg spente og sjølystne passasjerer gjennom sommersesongen, samt et DKS opplegg for ett eller to klassetrinn.
- Pipene på Waages hus ved Lista museum er restaurert og stabilisert. Det er også montert skallsikring og alarmanlegg, men oppkobling avventes i påvente av manglende deler.

Aktiv samhandling

- Hestmanden planlegger gjennomføring av krigsseilernes dag i samarbeid med Arkivet og Agder krigsseiler minneforening.
- Tingvatn fornminnepark, i samarbeid med Tingvatns venner starter prosjektet

«Agder-drakt fra folkevandringstid»

- Mandal museum deltok på lansering av rapport fra fellesprosjektet "Tilgjengelighet for blinde og svaksynte i museer: økt inkludering og deltakelse" i Arendal 4. desember. Museumspedagog ved Mandal museum har vært del av prosjektet.
- Museumspedagog ved Mandal museum skal ha studenter fra UiA i praksis ved museet våren 2026, og har deltatt på møte om dette.
- Mandal museum bistår 1. maikomiteen i Mandal med rekonstruksjon av faner i museets samlinger. Vi har avfotografert fanene og bistått med utskrift, så jobber komiteen sammen med lokal møbeltapetsør med å lage kopier av disse.
- Mandal museum samarbeider med Mandal videregående skoles linje Barne- og ungdomsarbeiderfag.
- Mandal museum har deltatt på «kaffeprat» arrangert av Visit Lindesnes.
- Mandal museum har i perioden hatt kontakt med Mandals Trebåt og Motorforening, Foreninga Skrei tilbake til Mandal, initiativtakere rundt Tidemandgården og Lindesnes kommune.
- Mandal museum og Sjølingstad Uldvarefabrik har hatt møte med Mandals Trebåt og Motorforening og Sørlandsruta veteran om videreføring av tilbud om museumsbesøk og veteranbusstur mellom Ballastbrygga industrihistoriske senter og Sjølingstad Uldvarefabrik sommeren 2026.
- Sjølingstad Uldvarefabrik, ved leder, deltar aktivt inn mot Riksantikvarens arbeid med bevaringsstrategiene for de fredede TIK anleggene (Tekniske industrielle kulturminner). Et møte mellom Norsk Industriarv, organisasjonen som ivaretar TIK anleggenes interesser, og Riksantikvaren er holdt. Tema var blant annet bredden av opparbeidet spesialkunnskap på anleggene og måten kompetansen holdes i hevd og videreformidles. Norsk Industriarv er invitert inn i deltakelse av selve handlingsplanen for strategiene.
- Seksjon for forskning, formidling og forvaltning: Marnardal museum har fått bistand fra teknisk konservator
- Seksjon for forskning, formidling og forvaltning: Vest-Agdet-museet samarbeider med AAMA, Statsarkivet i Kristiansand (Nasjonalarkivet) og Arkivsenter Sør om utendørsutstilling til Fullriggeren Sørlandets 100-årsjubileum i 2027
- Seksjon for forskning, formidling og forvaltning: I samarbeid Norsk senter for krigsseilerhistorie ved ARKIVET freds- og menneskerettighetscenter planlegges det for et felles fagseminar om havnehistorie i september 2026

- Seksjon for forskning, formidling og forvaltning: Vest-Agder-museet samarbeider om en utendørsutstilling under Miljøuka i juni med Fremtiden i våre hender, avd. Kristiansand mfl.
- Seksjon for forskning, formidling og forvaltning: Vest-Agder-museet deltar i arbeidet med å få på plass et minnesmerke over falne krigsseilere fra Kristiansandsområdet, sammen med Christianssands Sjømandsforening, Agder Krigsseileres Minneforening, Kristiansand kommune, KNAS mfl.
- Seksjon for forskning, formidling og forvaltning er tungt involvert i samspillsfasen med Skanska; vi gir innspill og kvalitetssikrer
- Seksjon for forskning, formidling og forvaltning: I «Mitt museum»-prosjektet er det levert en første innsiktsrapport fra fase 1 av prosjektet. Resultatene har blitt presentert for deler av staben, og vil bli lagt fram for prosjektgruppa for nybygget rett etter vinterferien
- Seksjon for forskning, formidling og forvaltning: Søknadsfrist for å søke prosjektstøtte og faglig rådgivning hos Vest-Agder-museet og AAMA gikk ut 15. februar. Det kom inn totalt 32 søknader om prosjektstøtte. Søknadene hadde en total ramme på 1 266 131,-. I tillegg kom det fire søknader om faglig rådgivning.
- Flekkefjord museum samarbeider med en rekke lokale aktører, frivillige organisasjoner og reiselivsaktører, blant annet Flekkefjord kommune, historielag, Flekkefjord brannbilklubb og Flekkefjord og Oplands Turistforening. Museet har også samarbeidet med cruiseskip og arrangører om guidede bussturer og byvandring.

Organisasjonsutvikling

- Hestmanden har ansatt to nye personer i kapasitetene «Teknisk ansvarlig» og «Tømmermann».
- Formidlergruppa i museet har månedlige møter, og i januar arrangerte formidlerne i vest sitt første «samkontormøte» i Lyngdal. Erfaringene var at dette var en god måte for utveksling av ideer, kollegaveiledning og for «vi»-følelsen i VAM, der de geografiske avstandene er store og det ved flere av avdelingene er få kollegaer på huset.
- Mandal museum har intervjuet sesongansatte og til nå ansatt tre nye for sommersesongen 2026. Totalt vil vi ha mellom 17 og 20 sesongansatte i år.
- Avdelingsleder ved Mandal museum sitter i VAMs ledergruppe og deltar på

leder- og temamøter minst en gang i uka.

- FDV system: I desember 2025 inngikk Vest-Agder-museet kontrakt med den lokale leverandøren CuroTech og deres løsning FDV-Web. Implementeringsfasen er i solid fremdrift, med to avdelinger allerede fullt integrert og i aktiv bruk.
- Ny avdelingsleder på Setesdalsbanen er ansatt og har oppstart 01.04.2025. Bjørn Ivar Mesel var intern søker og kom fra jobben som Arenaleder på Kanonmuseet.
- Fastsatt renholderstilling ble lyst ut etter opphør av tidligere ansettelse grunnet langvarig sykefravær. Helene Sletten er ansatt og tiltrer i mars 2026.
- HRM system Simployer One er implementert på en relativt smidig måte. Pulsmålinger rulles ut innen utgangen av første kvartal 2026.
- AMU og de tillitsvalgte har igangsatt et større arbeid for å møte det nye lovkravet for psykososialt arbeidsmiljø. Arbeidet vil pågå gjennom 2026.
- Seksjon for forskning, formidling og forvaltning: Arbeidsgruppa for nye utstillinger i VIGA har vært på studietur til flere museer i Oslo
- Staben ved Flekkefjord museum består av avdelingsleder i 100% stilling og museumsformidler i 100% stilling. Det er et høyt aktivitetsnivå, og mye besøkende og brukere på huset. Museet ser et tydelig behov for tilbudet og arbeider kontinuerlig med å møte forventninger og forespørsler. Museet har godt samarbeid med Flekkefjord og Oplands Turistforening (FOT), Smaabyen, Frivillighetssentralen og Kultursenteret Spira. Men det er behov for større ressurser, og det søkes stadig etter midler og tilskudd.
- Flekkefjord museum: Flekkefjord sparebank, A.M.V (Andersen Mekaniske Verksted), Parat Halvorsen, Impetus, har bidratt med støtte, donasjoner og sponsorer.

Forretning

- Arbeidet med nytt resepsjonsområde ved Mandal museum i Andorsengården er viktig for å skape universell tilgang til museet, men vil også gjøre driften mer effektiv, gi plass for butikk og kafé og har ei målsetning om økt egeninntjening.

- Sjølingstad Uldvarefabrik setter i disse dager opp turnus for sommersesongen og fyller på med varer i butikken fram mot påske og sommer.
- Seksjon for forskning, formidling og forvaltning: Ny fellesbrosjyre, nye avdelingsbrosjyrer og rollups for markedsføring av nytt årskort er laget

Forslag til vedtak

Styret tar saken til orientering.